

Az Alföld Képcsarnoka

SZURCSIK JÁNOS

Motivumot bőven talál abban a világban, amelyhez származásánál fogva is kötődik. Öröm, bánat, fáradtság, művelődés, munka, pihenés, magvetés, kapálás, ökrök, lovak, vályogvetők, kaszát kalapáló, aztán szobai csendélet, műtermi enteriőr váltakoznak képein. A testi munka hősei pátoszról mentesen és mégis tiszteletet parancsolóan jelennek meg vásznain.

A művész, hogy a nagyváros egyoldalú hatásait ellensúlyozza, 1963. évi Ernst múzeumi kiállítás után szülőfalujához közel, Bátmonostoron vásárolt magának egy kis házat, ahol kedvére festegethet. A faluhoz való ragaszkodását nemcsak az említett származás indokolja, hisz attól még akár nonfiguratív művész is lehetett volna. Realizmusa, művészi alkatából, szemléletéből következik, amelynek látását, formaalakító képességét elősorban a gyerekkori élmények befolyásolják. Napi 6–8 km-t gyalogolt a tanyáról a falusi iskolába és vissza, útközben mélyen beléje ivódtak a munkába igyekvő emberek arcvonásai, mozdulatai. Azóta is úgy kell neki a falu, mint Anteusnak a Föld érintése, s egy-egy elkészült kép után nem képes megnyugodni addig, amíg meg nem győződik arról, hogy azt a valóság hitelesíti. Művészete mégsem a látvány pusztá ábrázolásából áll. Igényesebb képein tudatos szerkesztési elvek érvényesülnek, ő gyúrja az anyagot, rendezi helyére az eszközöket.

Szurcsikban nincs semmi, ami külsőségekben a művészre utalna. Alacsony, halk és csendes ember, akinek magatartásából, megnyilatkozásaiból senki sem gondolná, milyen nehéz művészeti problémákkal viaskodik, s mi mindenre futja művészi erejéből.

Hercegszántón született 1931-ben. A Képzőművészeti Főiskola előtt Rudnay Gyula bajai szabadiskolájába járt. A Főiskolán Fónyi Géza és Domanovszky Endre volt a tanára. 1956-ban szerzett diplomát. 1957-ben Derkovits-díjat kapott. 1960-ban hat hetet Rómában töltött ösztöndíjjal. 1966-ban újra meglátogatta Itáliát, friss szemmel vizsgálta Velence, Milánó, Pádua, Firenze, Pisa, Orvieto, Assisi, Ravenna, Róma reneszánsz-kori alkotásait. Különösen Masaccio, Signorelli s mindennekfőltt Michelangelo „Utolsó ítélet”-e maradt nagy élmény számára.

De művei emlékeztetnek olyan korunkbeli hagyományra is, mint amilyen egyrészt a mexikói Siqueirosé, másrészt a magyar Uitz Béláé. Előbbire a kompozíció telítettségével, utóbbira az alakok kemény kötésével, erőteljes kontúrjaival, és mindkettőre a társadalmi mondanivaló erőteljes hangsúlyozásával. A művész a társadalmi tartalmat olyan nyelven fejezi ki, amely az értelem hangján szólítja meg a közönséget.

Szurcsik eleven kapcsolatban áll a néppel, ezért sem szenved témahiányban.

SZÍJ REZSÓ